

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausunto

25.2.2020

HVK 55 / 7 2020

Asia: Lausuntopyyntö

Sähköisen viestinnän palvelulain muutosesitys liittyen 5G-verkkojen kyberturvallisuuteen

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua Liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksesta sähköisen viestinnän palvelulain muutosesityksestä liittyen 5G-verkkojen kyberturvallisuuteen.

Huoltovarmuuskeskus esittää asiassa lausuntonaan alla kirjoitetun.

Ensimmäinen momentti

Viestintäverkon kriittisen osan määritelmää ehdotetaan laajennettavaksi siten, että se kattaisi verkon ja siellä kulkevan liikenteen lisäksi myös verkon tuottaman muun keskeisen palvelun. Perusteluna tälle esitetään, että 5G-tekniologiassa verkko tuottaa palveluita, jotka eivät ole liikennettä, mutta jotka ovat merkittävä osa verkon tuottamaa kokonaispalvelua.

Verkon kriittiseksi osaksi esitetään lisättäväksi sellaiset osat, joilla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä ja keskeisiä palveluita tuetaan. Perusteluna tälle, että joissain tapauksissa viankorjausta varten verkkoon voi olla kytkettyjä laitteita, joiden kautta verkkoa ei varsinaisesti hallita, mutta joiden kautta verkon toimintaan voidaan silti merkittävästi vaikuttaa.

Teknisten komponenttien lisäksi tulee ottaa huomioon verkkoa tai sen tarjoamia keskeisiä palveluita valvovien tai hallitsevien toimijoiden tuomat riskit kansalliselle turvallisuudelle, jonka yksi osatekijä on huoltovarmuus. Perusteluna edelliselle se, että ulkoistettu verkon tai sen osan hallinta voi esimerkiksi mahdollistaa sellaisten toimenpiteiden tekemisen, joiden avulla verkko voidaan lamauttaa tai jopa kaapata täysin pois operaattorin hallinnasta.

Verkon hallinnan yhteydessä tallentuvan datan tulee olla siten hallinnoitua, ettei se aiheuta uhkaa kansalliselle turvallisuudelle. Perusteluna, että verkon hallinnassa tallentuva data väärin käsiin joutuessaan altistaa verkon erittäin vaikuttaville kyberiskuille.

Toinen momentti

Myös ydinvoimaloiden, satamien, lentokenttien ja vastaavien yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisten toimijoiden erillisverkot sekä viranomaisverkot, joita ei ole liitetty yleiseen viestintäverkkoon, tulisi saada tarkastuksen alaisiksi. Perusteluna tälle, että kyseisten verkkojen merkitys yhteiskunnan toiminnan kannalta on niin merkittävä, että tällaisissa verkoissa mahdollisesti olevat uhkat vaikuttavat kansalliseen turvallisuuteen, vaikka kyseistä verkkoa ei olisikaan liitetty yleiseen viestintäverkkoon.

Kolmas momentti

Esitetään, että Liikenne- ja viestintäviraston tulee pyytää lausunto verkkoa ylläpitävältä operaattorilta selvittäessään verkkolaitteen uhkaa kansalliselle turvallisuudelle.

Operaattorit on veloitettava ylläpitämään verkkonsa, sen osien ja sen tarjoamien palveluiden osalta riskinäkömää myös kansallisen turvallisuuden suhteen. Jos verkon palvelukokonaisuuteen oleellisesti kuuluvan palvelun tuottaa joku muu kuin verkkoa ylläpitävä operaattori, tulee operaattorin mahdollisuuksien mukaan arvioida myös tätä palvelua tuottavien verkon osien vaikutusta kansalliselle turvallisuudelle.

Operaattorin tulisi antaa lausuntonsa aina Liikenne- ja viestintäviraston sitä pyytäessä, sekä siinä tapauksessa että operaattorin ylläpitämä riskinäkömä verkkonsa, sen osien ja sen tarjoamien palveluiden suhteen jostain syystä muuttuu merkittävästi.

Perusteluosio

Kaikissa perusteluosion kohdissa tulisi ottaa huomioon, mitä yllä on esitetty muutostarpeiksi pykälän eri momentteihin.

Toisessa kappaleessa rajataan Viestintäverkon kriittinen osa verkon ytimeen, mikä ei sovellu 5G-verkon rakenteeseen. 5G-verkossa liikennettä ja palveluita voidaan hallita eri paikoissa ja esimerkiksi palvelun hallinta voi olla verkon reunalla. Tämä perustelun kohta ehdotetaan laajennettavaksi niin, ettei se rajoitu verkon ytimeen.

Toisen kappaleen esimerkkiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että runkoverkko korvataan verkolla ja hallinnoitaviin toimintoihin lisätään verkon käyttötoiminnot siten, että luettelo kattaa esimerkiksi etävalvonnan, -hallinnan ja versiopäivitysten toiminnot kokonaisuudessaan eikä vain niihin liittyvää käyttäjien pääsynhallintaa. Erityisesti on huomattava, että selvittäessä verkon käyttötoimintojen tuomaa uhkaa kansalliselle turvallisuudelle ei voida rajautua ainoastaan verkon osien tutkimiseen, vaan selvitys on laajennettava koskemaan myös ne toimijat, jotka verkon käyttötoimintoja todellisuudessa tekevät.

Kuudennessa kappaleessa oleva lain numero on väärä. Sen pitäisi olla 1390/1992.

Yhdennessätoista kappaleessa esitetään, että Liikenne- ja viestintäviraston arviointi perustuu Suojelupoliisin lausuntoon. Kappaleeseen tulisi lisätä, että Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää lausuntoja televerkkojen, niiden osien tai palveluja toteuttavien toimijoiden tuomasta uhkasta kansalliselle turvallisuudelle myös muilta tahoilta. Näitä tahoja voivat olla esimerkiksi Huoltovarmuuskeskus tai Puolustusvoimat, jolla on kyky arvioida toimijoiden merkitystä maanpuolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta.

Kolmannessatoista kappaleessa olisi hyvä huomioida, että 5G-verkossa keskeisiä palveluita voivat tuottaa myös muut toimija kuin operaattori. Tällaisia palveluita voivat erityisesti olla sellaiset palvelut, jotka eivät ole liikennettä, mutta jotka ovat merkittävä osa verkon tuottamaa kokonaispalvelua.

On huomattava, että yleisten televerkkojen, niihin liittyvien erillisverkkojen ja niissä tuotettavien palveluiden tuottajat tulevat todennäköisesti muodostamaan monitasoisen verkoston. Laissa tai sen perusteluissa tulee sen tähden selkeästi määritellä se, mitä tahoja Liikenne- ja

viestintäviraston veloitteet missäkin tapauksessa koskevat. Miten toimitaan esimerkiksi tilanteessa, jossa yleisestä televerkosta viipaloidun (slicing) viranomaisverkon keskeisen palvelun tuottajan käyttämä komponentti uhkaa kansallista turvallisuutta?

Viidenteentoista kappaleeseen esitetään lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle seuraavanlainen velvollisuus. Jos Liikenne- ja viestintävirasto tietää operaattorilla olevan verkossaan sellainen ennen lain voimaantuloa käyttöönotettu laite, joka vaarantavan kansallista tulevaisuutta, sen tulee tiedottaa asiasta operaattorille. Samoin operaattorin riskikartoituksen tulee kattaa myös tällaiset laitteet.

Huoltovarmuuskeskus

Tomi Lounema
Toimitusjohtaja

Tuomas Seppälä
Varautumispäällikkö

Tiedoksi: työ- ja elinkeinoministeriö, Puolustusvoimat ja Suojelupoliisi